

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МЕДІАТИЗАЦІЇ ПАМ'ЯТІ НА ПРИКЛАДІ ПЛАТФОРМИ «МЕМОРІАЛ»

*Сапаній М.М., аспірантка, кафедра видавничої справи та редагування,
Запорізький національний університет*

Із початком повномасштабної війни росії проти України ще більше актуалізувалося питання збору, висвітлення, оприлюднення, поширення та збереження інформації про героїку цієї війни. Мета нашого дослідження – описати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, якими користуються медійники задля медіатизації пам'яті про загиблих українських воїнів та цивільне населення нашої держави (2014-2024 роки).

Погоджуємося з Т. Хітровою, яка вважає, що феномен пам'яті ідеологізується та використовується як «інструмент інформаційної війни та є засобом протистояння, шляхом формування «нової політики пам'яті». На сучасному етапі розвитку суспільства медіатизація пам'яті не можлива без використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій [1, с 166.]. В українському науковому дискурсі знаходимо багато визначень поняттю «інформаційно-комунікаційні технології». Нам імпонує думка В. Корнеєва, який визначає інформаційно-комунікаційні технології як «форми спеціальної організації комунікації, які за умови дотримання технологічного ланцюжка гарантують отримання наперед визначеного результату. Такий результат лежить у площині соціальної поведінки, формування соціальних стереотипів, змін громадської думки, виникнення нових чи актуалізації існуючих зразків та ідеалів» [1, с 178.]. Додамо, для повноти розуміння поняття «інформаційно-комунікаційна технологія» має бути усвідомлення мети використання, наприклад, переконати реципієнта, навчати чи інформувати. У нашому випадку інформаційно-комунікаційна технологія допомагає фіксувати злочини війни та зберігати інформацію про загиблих співвітчизників. Такою сучасною інформаційно-комунікаційною технологією є платформа пам'яті «Меморіал» : «Тисячі поранених, сотні жертв серед цивільних. Ми створили цей меморіал, щоб ви могли дізнатися про кожного, хто був вбитий російською армією» (<http://surl.li/byvbt>).

За допомогою пошуку на головній сторінці бачимо можливість знайти героїв війни та жертв серед цивільного населення. У пошукову стрічку вноситься населений пункт, дата загибелі та прізвище людини.

Крім пошуку конкретної людини, у відвідувачів цього сайту є можливість ознайомитися з історіями загиблих героїв, наприклад, «Сапер ДСНС Сергій Курінний загинув 22 грудня 2022 року під час розмінування Херсонщини. У районі села Костромка натрапив на протитанкову міну, яка була з «пасткою» від росіян. Чоловіку було 34 роки» (<http://surl.li/tkpes>). Медійники подають

світлину загиблого сапера та пишуть коротку біографію. Інформацію беруть здебільшого в родичів, друзів, знайомих загиблого героя. У цьому матеріалі про життя Сергія Курінного розповідала його рідна сестра.

На платформі є матеріали не тільки про українців, які загинули на полі бою, а й про цивільних жертв, що втратили життя через російську агресію. Як приклад, історія Ольги Польожок з Маріуполя (<http://surl.li/tkphn>). Жінка внаслідок обстрілу отримала осколкові поранення, через які загинула.

Окремою категорією серед жертв війни росії проти України, журналісти «Меморіалу» виділили загиблих дітей (<http://surl.li/tkpkf>). Анні Голевій було 11, вона загинула разом зі своїми батьками. Родина проживала у містечку Лиман на Донеччині, у їхній будинок влучив ворожий снаряд. Історію цієї дівчинки розповіли у школі, де вона навчалась. Є ще розділ «Втрачене дитинство» (<http://surl.li/tkprp>). Журналісти разом із рідними загиблих дітей написали історії наче від імені цих дітей. Ці історії презентували на виставках у кількох містах України та за кордоном, таким чином медіатизуючи пам'ять про цю невимовну трагедію.

Крім особистих історій про життя та смерть українців, журналісти, що працюють у цьому онлайн-медіа користуються таким інструментом як фоторепортаж, наприклад, матеріал «Фотоісторії з Алеї Героїв» (<http://surl.li/tkpir>). У цьому підрозділі сайту зібрано матеріали з кількох Алей Героїв в Україні, де крім світлин могил, пишуть, скільки героїв поховано на певному цвинтарі.

Серед контенту сайту можна знайти й спецпроекти: «Далі: я поверну собі своє життя, обіцяю. Пам'яті Максима Кривцова» (<http://surl.li/tkpmn>). Команда медійників використала кілька прийомів під час написання цієї епітафії – оприлюднили життєпис Максима Кривцова, його світлини, спогади родини та побратимів, опублікували вірші письменника. Також дали посилання на його книжку та фільм про Максима, а також на сторінку пам'яті про загиблого поета.

Медійники «Меморіалу» не забувають і про схожі проекти фіксування горя. На основній сторінці подається посилання на ще одну платформу, яка має назву «Наодинці» (<http://naodinci.victims.memorial/>), де розповідаються історії дружин загиблих героїв.

Окремо є розділ, де історії розповідають рідні та друзі загиблих людей, а журналісти пишуть тексти за їхніми словами (<http://surl.li/tkptc>). Здебільшого над текстами працювали не фахівці платформи «Меморіал», а медійники партнерських видань.

На сайті можемо знайти матеріали не тільки про загиблих, а й про живих людей, які «працюють зі смертю» (<http://surl.li/tkptx>). Тут зібрані історії рятувальників, лікарів та людей, що шукають загиблих та сповіщають про це їхніх рідних. Тут журналісти використовують короткі описи людей, дають

посилання на інші медіа, де про них написані великі за обсягом статті. Також матеріал оформлений ілюстраціями – коміксами.

Пам'ять про героїку російсько-української війни медіатизують не тільки платформи, спеціально під це створені, а й загально українські та регіональні ЗМІ. Видання «zaxid.net» часто публікує інтерв'ю з українськими військовослужбовцями, серед яких, наприклад, «Мене били саперною лопаткою по голові» про В'ячеслава Левицького, який був у російському полоні (<http://surl.li/tldok>). Суспільний мовник також має публікації про учасників війни, не тільки про військових, а й про рятувальників, які ледь не щодня ліквідовують наслідки обстрілів (<http://surl.li/tldou>). Відповідні матеріали знаходимо й на сайті радіо «NV» (<http://surl.li/tldox>). А на «Українській правді» можемо побачити репортажі з українських міст та містечок, що регулярно знаходяться під обстрілами (<http://surl.li/tldpd>). Серед запорізьких регіональних ЗМІ матеріали про війну та її наслідки знаходимо на сайтах «061», «Акцент», «Перший Запорізький» та сайт телеканалу «МТМ».

Будь-яка війна колись закінчується. Та важливо зберегти пам'ять про людей, що наближали перемогу, та пам'ять про тих, хто загинув чи постраждав від цієї кровопролитної війни. Українська платформа пам'яті «Меморіал» дає унікальну можливість українцям поділитися власними історіями, щоб зафіксувати, зберегти та не дати забути наступним поколінням, якою ціною Україна виборювала свою свободу та незалежність.

Список літератури

1. Корнеєв, В.М. (2014). Комунікаційні технології як засоби проектування соціальної дійсності. Наукові записки Інституту журналістики, (56), 176-181. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2014_56_36.
2. Хітрова, Т. (2017). Медіатизація пам'яті в концепції соціокомунікаційного підходу. Поліграфія і видавнича справа, (1), 163-171. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pivs_2017_1_20.